

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OPOLU

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM
W 2012 ROKU
(część prognostyczna)**

OPOLE, sierpień 2013

Spis treści

WSTĘP	3
I. Analiza struktury podaży pracy absolwentów w województwie opolskim	4
II. Badanie popytu na pracę	12
WNIOSKI	22

WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy. Zadanie to jest również rokrocznie wpisywane w ramy regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia w ramach wytycznej „Poprawa informacji o rynku pracy”, a także zostało ujęte jako jedno z zadań *Wieloletniego planu działań na rzecz zatrudnienia dla województwa opolskiego do 2015 roku*, który jest dokumentem sektorowym uzupełniającym *Strategię rozwoju województwa opolskiego*.

Celem nadrzędnym MZDiN jest systematyczne określanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy przy wykorzystaniu bazy informatycznej. Jest nim także zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń dzięki dostosowaniu kierunków szkoleń do potrzeb pracodawców oraz udostępnienie wyników badań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół dla korygowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego. Metoda MZDiN ma charakter dwutorowy. Jeden tor wyznacza tu monitoring bezrobocia i ofert pracy wpływających do powiatowych urzędów pracy przeprowadzany z częstotliwością półroczną. Drugi jest wyznaczony przez badania ankietowe szkół ponadgimnazjalnych oraz pracodawców i w założeniu ma mieć charakter krótkoterminowej prognozy obrazującej stopień dopasowania siły roboczej wkraczającej na rynek pracy (absolwenci) do oczekiwań pracodawców (nowe miejsca pracy). Jednak z uwagi na niedoskonałość procesu badawczego (niski odsetek zwróconych ankiet, przeszacowane wagi) od roku 2007 część prognostyczna jest opracowywana w oparciu o dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej oraz badania popytu na pracę prowadzonego przez GUS.

System Informacji Oświatowej – jest działającym na mocy ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2004, nr 49, poz. 463 ze zm.) systemem służącym uzyskiwaniu danych niezbędnych do prowadzenia polityki edukacyjnej państwa, podnoszenia jakości i upowszechniania edukacji oraz do usprawniania finansowania działań oświatowych. SIO obejmuje bazy danych, w skład których wchodzi zbiory danych o:

- szkole lub placówce oświatowej,
- uczniach, słuchaczach, wychowankach oraz absolwentach,

- nauczycielach, wychowawcach oraz innych pracownikach,
- spełnianiu obowiązku nauki.

Badanie popytu na pracę – jest cyklicznym badaniem przeprowadzanym przez Główny Urząd Statystyczny. Od 2005 roku badanie to ma częstotliwość kwartalną. Po 2005 roku badanie to zostało rozszerzone o wszystkie podmioty gospodarcze, nie tylko zaliczane – jak to było wcześniej – do sektora przedsiębiorstw, a od 2007 roku objęło również przedsiębiorstwa małe. Podstawowe informacje, jakie można uzyskać z badania, to popyt zrealizowany i niezrealizowany, czyli pracujący i wolne miejsca pracy wg zawodów oraz dane na temat liczby nowo utworzonych miejsc pracy.

I. Analiza struktury podaży pracy absolwentów w województwie opolskim

Badania rynku pracy i wycinków sytuacji społeczno-gospodarczej regionu są zawsze doskonałym uzupełnieniem danych statystycznych. Dlatego też zasadne wydaje się ich przywołanie, ponieważ ich wyniki często potrafią rzucić nowe tło na opis czysto statystyczny. W związku z realizacją przez WUP w Opolu w latach 2011-2013 projektu systemowego pn. *Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy II* (Poddziałanie 6.1.2 POKL), sytuacja absolwentów na rynku pracy jest bardzo dobrze poznana, a wyniki kluczowych badań przedstawiono w rankingu ubiegłorocznym (dostępne na stronie obserwatorium.opole.pl). W niniejszym opracowaniu warto „odświeżyć” spojrzenie na bezrobocie absolwentów poprzez przywołanie dwóch nowych przedsięwzięć badawczych. W pierwszym z nich¹ ustalono silny wpływ pomiędzy posiadaniem doświadczenia zawodowego przez kandydata do pracy a preferencjami pracodawców poszukujących pracowników. To doświadczenie często nie jest mocną stroną absolwenta (choć wyniki innych badań potwierdzają, że część absolwentów pracuje jeszcze przed formalnym zakończeniem nauki²). W drugim (jeszcze niepublikowanym)³ wykazano bardzo silnie występującą wśród młodzieży licealnej (z klas maturalnych) regionu tendencję do wybierania uczelni wyższych poza granicami województwa (głównie we Wrocławiu). Ta migrująca

¹ *Badanie optymizmu pracodawców*, Opole 2013

(http://obserwatorium.opole.pl/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=77)

² *Badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego*, Opole 2012

(http://obserwatorium.opole.pl/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=68&id=128:edycja-ii)

³ *Badanie nad migracjami młodzieży* autorstwa prof. Romualda Jończego (2012 rok).

w celach edukacyjnych młodzież ma ponadto wyższe średnie ocen o tej części, która w regionie pozostaje. Drugi moduł tych badań (rozpoznanie wśród studentów jednej z wrocławskich uczelni, pochodzących z województwa opolskiego) ustalił, że ci młodzi migranci często nie planują powrotu na Opolszczyznę, wiążąc swą przyszłość zawodową z innym województwem.

Wg dostępnych danych, w województwie opolskim w roku 2012 młodzież najczęściej wybierała edukację w liceach ogólnokształcących (16 286 uczniów), następnie w technikach (14 109), szkołach policealnych (6 481), zasadniczych szkołach zawodowych (6 216) i liceach profilowanych (560).

Poniższa tabela ilustruje strukturę zawodową absolwentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych w województwie. Jej podstawową zaletą jest wskazanie obszarów kształcenia, w których następuje kumulacja absolwentów, jak i tych, w których edukacja ma marginalny charakter. Ranking ustalono w oparciu o liczbę absolwentów na koniec września 2012 roku.

Tabela 1. Struktura zawodowa absolwentów na koniec września 2012 roku

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	uczniowie	w tym kobiety	absolwenci	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7
WYKSZTAŁCENIE ZAWODOWE						
1	52201	Sprzedawca	748	670	424	392
2	72304	Mechanik pojazdów samochodowych	1 006	0	326	0
3	51401	Fryzjer	824	786	258	246
4	51205	Kucharz małej gastronomii	256	143	212	106
5	71206	Murarz	329	0	143	0
6	72203	Ślusarz	341	0	138	0
7	74201	Stolarz	329	0	120	0
8	71401	Malarz-tapeciarz	95	0	102	0
9	72401	Elektryk	258	0	78	0
10	72402	Elektromechanik pojazdów samochodowych	198	0	48	0
11	74101	Cukiernik	227	155	43	32
12	71302	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	87	0	41	0
13	74102	Piekarz	116	8	40	2

14	72103	Blacharz samochodowy	74	0	34	0
15	72302	Mechanik-monter maszyn i urządzeń	123	0	34	0
16	71403	Lakiernik	54	1	27	0
17	72303	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	69	0	26	0
18	71301	Dekarz	41	0	25	2
19	72202	Operator obrabiarek skrawających	138	5	21	1
20	51202	Kucharz	306	169	16	5
21	71306	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	26	0	15	0
22	72501	Monter-elektronik	14	0	13	0
23	72503	Monter mechatronik	38	1	11	0
24	74103	Rzeźnik-wędliniarz	16	0	11	0
25	71305	Posadzkarz	7	0	9	0
26	62101	Ogrodnik	10	4	8	3
27	72405	Elektromechanik	40	0	6	0
28	74303	Tapicer	27	0	5	0
29	91301	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	25	16	5	4
30	71202	Cieśla	14	0	4	0
WYKSZTAŁCENIE POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE						
1	34102	Technik ekonomista	1 596	1 281	586	486
2	31201	Technik informatyk	2 300	332	526	81
3	34704	Muzyk	2 584	1 558	346	194
4	31104	Technik budownictwa	960	129	305	27
5	34301	Technik administracji	1 087	864	302	269
6	31120	Technik mechanik	960	3	266	2
7	34104	Technik hotelarstwa	833	697	209	168
8	32210	Technik farmaceutyczny	332	284	198	180
9	31150	Technik mechatronik	650	4	195	0
10	34103	Technik handlowiec	474	365	195	154
11	31152	Technik pojazdów samochodowych	892	8	182	4
12	34204	Technik logistyk	1 076	502	167	67
13	51302	Opiekun medyczny	316	267	163	153
14	34107	Technik organizacji usług gastronomicznych	562	396	147	102
15	32107	Technik architektury krajobrazu	607	435	143	111
16	31501	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	1 220	660	142	85
17	32105	Technik rolnik	378	68	138	47
18	34105	Technik obsługi	553	430	130	111

		turystycznej				
19	51403	Technik usług kosmetycznych	692	684	125	125
20	34101	Technik agrobiznesu	422	214	110	48
21	32110	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	383	262	78	48
22	31108	Technik elektryk	422	0	76	0
23	32212	Technik masażysta	216	150	66	49
24	51402	Technik usług fryzjerskich	291	282	66	64
25	31122	Technik mechanizacji rolnictwa	138	1	54	1
26	31107	Technik elektronik	169	1	53	0
27	34604	Opiekun w domu pomocy społecznej	110	104	51	48
28	32109	Technik technologii żywności	179	134	48	36
29	34202	Technik spedytor	165	59	47	13
30	32102	Technik leśnik	108	25	46	5
31	31202	Technik teleinformatyk	146	8	39	3
32	34707	Plastyk	248	197	35	26
33	32214	Technik weterynarii	203	164	30	23
34	34201	Technik organizacji reklamy	287	225	30	22
35	32201	Asystentka stomatologiczna	60	60	29	28
36	41901	Technik prac biurowych	19	15	29	28
37	51501	Technik ochrony fizycznej osób i mienia	54	15	27	8
38	41201	Technik rachunkowości	431	344	24	24
39	32221	Opiekunka dziecięca	91	91	21	21
40	32206	Ratownik medyczny	110	45	20	8
41	31124	Technik ochrony środowiska	9	3	17	14
42	31402	Technik żeglugi śródlądowej	109	18	16	0
43	31131	Technik technologii chemicznej	18	10	15	4

Generalne wnioski płynące z powyższej tabeli to:

- kumulowanie się absolwentów na poziomie zasadniczym w obrębie czterech zawodów: sprzedawca, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz małej gastronomii, z których wszystkie są zawodami nadwyżkowymi,
- w większości przypadków liczba absolwentów ZSZ rozpatrywana pod kątem zawodów spadła,
- spadek ten najbardziej dotyczył profesji: murarza, malarza-tapeciarza, ślusarza, cukiernika, elektromechanika, co jest zjawiskiem korzystnym (są to zawody nadwyżkowe),

- spadek, choć nie tak wyraźny, widoczny był także w istotnych dla sytuacji na rynku pracy zawodach: sprzedawcy, fryzjera, kucharza małej gastronomii, stolarza i mechanika pojazdów samochodowych,
- technik ekonomista, technik informatyk, muzyk, technik budownictwa, technik administracji: to są zawody, w których notuje się najwyższą liczbę absolwentów na poziomie edukacji średniej zawodowej,
- pamiętając, iż według ustaleń badawczych większość absolwentów szkół średnich zawodowych kontynuuje kształcenie, należy podkreślić widoczny spadek liczby absolwentów na tle roku 2011 w tak istotnych zawodach jak: technik informatyk, technik budownictwa, technik mechanik, technik hotelarstwa, technik architektury krajobrazu,
- wzrost z kolei dotyczył m.in. kierunków: technika administracji, technika farmaceutycznego, technika logistyka,
- nadal wyraźnie widocznym zjawiskiem jest segregacja płciowa, polegająca na dominacji jednej płci w ramach edukacji w wybranych zawodach, np. mężczyźni dominują w profesjach murarza, malarza-tapeciarza, ślusarza, elektryka, mechanika pojazdów samochodowych, technika elektryka (brak uczennic), kobiety natomiast wybierają przede wszystkim zawód asystentki stomatologicznej, opiekunki dziecięcej (brak uczniów płci męskiej), opiekuna w domu pomocy społecznej, technika usług kosmetycznych itp. Wyraźnie widać, że w edukacji na poziomie średnim zjawisko to jest mniej dostrzegalne.

Tabela 2. Absolwenci kończący szkołę i absolwenci bezrobotni w 2012 roku

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	absolwenci	w tym kobiety	absolwenci zarejestrowani w PUP na koniec 2012 roku	% (6:4)
1	2	3	4	5	6	7
WYKSZTAŁCENIE ZAWODOWE						
1	52201	Sprzedawca	424	392	234	55
2	72304	Mechanik pojazdów samochodowych	326	0	79	24
3	51401	Fryzjer	258	246	98	38
4	51205	Kucharz małej gastronomii	212	106	58	27
5	71206	Murarz	143	0	48	34
6	72203	Ślusarz	138	0	41	30
7	74201	Stolarz	120	0	23	19
8	71401	Malarz-tapeciarz	102	0	44	43

9	72401	Elektryk	78	0	13	17
10	72402	Elektromechanik pojazdów samochodowych	48	0	17	35
11	74101	Cukiernik	43	32	14	33
12	71302	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	41	0	18	44
13	74102	Piekarz	40	2	13	33
14	72103	Blacharz samochodowy	34	0	8	24
15	72302	Mechanik-monter maszyn i urządzeń	34	0	2	6
16	71403	Lakiernik	27	0	0	0
WYKSZTAŁCENIE POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE						
1	34102	Technik ekonomista	586	486	63	11
2	31201	Technik informatyk	526	81	34	6
3	34704	Muzyk	346	194	0	0
4	31104	Technik budownictwa	305	27	19	6
5	34301	Technik administracji	302	269	10	3
6	31120	Technik mechanik	266	2	36	14
7	34104	Technik hotelarstwa	209	168	11	5
8	32210	Technik farmaceutyczny	198	180	7	4
9	31150	Technik mechatronik	195	0	6	3
10	34103	Technik handlowiec	195	154	32	16
11	31152	Technik pojazdów samochodowych	182	4	21	12
12	34204	Technik logistyk	167	67	7	4
13	51302	Opiekun medyczny	163	153	6	4
14	34107	Technik organizacji usług gastronomicznych	147	102	21	14
15	32107	Technik architektury krajobrazu	143	111	6	4
16	31501	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	142	85	0	0
17	32105	Technik rolnik	138	47	1	1
18	34105	Technik obsługi turystycznej	130	111	8	6
19	51403	Technik usług kosmetycznych	125	125	9	7
20	34101	Technik agrobiznesu	110	48	7	6
21	32110	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	78	48	5	6
22	31108	Technik elektryk	76	0	4	5
23	32212	Technik masażysta	66	49	4	6
24	51402	Technik usług fryzjerskich	66	64	1	2
25	31122	Technik mechanizacji rolnictwa	54	1	2	4

Analiza powyższej tabeli, zawierającej te zawody, w których notowano największą liczbę absolwentów, upoważnia do generalizującego stwierdzenia: wyższe ryzyko bezrobocia stwarzają zawody będące przedmiotem edukacji w szkołach zasadniczych niż średnich zawodowych. Jednak to spostrzeżenie nie jest tak oczywiste, gdy weźmiemy pod uwagę wyniki badań⁴: absolwenci szkół średnich o wiele częściej kontynuują naukę niż absolwenci szkół zasadniczych, tym samym nie trafiając do bezrobocia. Z kolei osoby kończące ZSZ częściej niż osoby po szkołach średnich znajdują pracę w pół roku po skończeniu nauki.

Z powyższego zestawienia można jednak sformułować grupę zawodów szczególnie mocno narażonych na bezrobocie. Po stronie ZSZ są to: sprzedawcy, monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych, malarze-tapeciarze, fryzjerzy. Sprzedawcy i fryzjerzy stanowili również czołówkę zestawienia ubiegłorocznego. Z kolei po stronie szkół średnich zawodowych odnotować trzeba technika handlowca, technika mechanika, technika pojazdów samochodowych, technika ekonomistę (ten ostatni obecny w zestawieniu ubiegłorocznym).

Osobną kategorię absolwentów stanowią osoby kończące jedną z funkcjonujących w regionie uczelni wyższych. Wynika to przede wszystkim z wysokich kwalifikacji, korzystnych z punktu widzenia rynku pracy charakterystyk społecznych (duża mobilność, umiejętności adaptacyjne, opanowanie języków i technologii IT, aktywność zawodowa, przedsiębiorczość) oraz większej samodzielności społecznej na tle absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wspomnieć tu również należy o popycie na pracę osób zaklasyfikowanych w drugiej grupie wielkiej klasyfikacji zawodów (specjaliści), co potwierdza liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach objętym badaniem GUS Z-05, przedstawionym w dalszej części Rankingu. Według dostępnych prognoz⁵, do roku 2020 liczba zatrudnionych w grupie zawodowej 2 – Specjaliści ma stale rosnąć, co stwarza korzystne perspektywy dla absolwentów po uczelniach wyższych.

Prezentowane poniżej dane mają charakter tylko poglądowy. Wynika to między innymi z faktu, iż część absolwentów opolskich uczelni stanowią osoby z innych województw, które często po zakończeniu studiów opuszczają region i zapełniają inne rynki pracy. Podobne zastrzeżenie dotyczy również bezrobotnych absolwentów, którymi częściowo są osoby z edukacją ukończoną w szkołach wyższych spoza Opolszczyzny.

⁴ *Badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego*, Opole 2012.

⁵ *Zintegrowany system prognostyczno – informacyjny zatrudnienia*. Informator, nr 7, IPiPS, Warszawa 2013.

Tabela 3. Struktura zawodowa absolwentów szkół wyższych w roku 2012

Lp.	nazwa kierunku	uczelnia	Absolwenci w roku akademickim 2011/2012	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu 2012 roku	(5) : (4) w % (5:4)
1	2	3	4	5	6
1	pedagogika	UO/WSZiA/WSHE	2 395	48	2
2	zarządzanie	UO/PO/WSZiA/	793	24	3
3	ekonomia	UO/WSZiA	621	23	4
4	fizjoterapia	PO/MSZ	571	40	7
5	pielęgniarstwo	PWSZ/MSZ	393	9	2
6	zarządzanie i inżynieria produkcji	PO/PWSZ	378	11	3
7	wychowanie fizyczne	PO	336	12	4
8	turystyka i rekreacja	PO	324	16	5
9	informatyka	UO/PO/WSZiA/PWSZ	287	32	11
10	administracja	UO/PO	274	17	6
11	biotechnologia	UO	227	10	4
12	europaistyka	PO	224	11	5
13	inżynieria środowiska	UO/PO	203	13	6
14	filologia angielska	UO/PWSZ	203	12	6
15	prawo	UO	200	22	11
16	filologia germańska	UO/PWSZ	200	3	2
17	budownictwo	PO	199	13	7
17	politologia	UO/WSZiA	193	8	4
19	kosmetologia	PWSZ	193	14	7
20	zdrowie publiczne	PWSZ/MSZ	163	13	8
21	język biznesu	UO/PWSZ	152	-	-
22	stosunki międzynarodowe	UO	143	2	1
23	socjologia	UO/WSZiA	142	10	7
24	mechanika i budowa maszyn	PO	128	3	2
25	dietetyka	PWSZ	111	7	6

Użyte skróty: UO – Uniwersytet Opolski, PO – Politechnika Opolska, WSZiA – Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu, PWSZ – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie, MSZ – Wyższa Medyczna Szkoła Zawodowa w Opolu, WSHE – Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu

Powyższa tabela – oczywiście w sposób jedynie poglądowy – obrazuje dość dobrą sytuację absolwentów szkół wyższych. W większości zawodów niewielu absolwentów trafia na dłużej do bezrobocia. W zasadzie jedynymi wyjątkami są tu specjaliści prawa i informatyki. Względnie wysokie wartości osiągnęły też zawody fizjoterapeuty i kosmetologa. Warto również zwrócić uwagę na obecność w rankingu powyżej zawodów

o wyrażnie nadwyżkowym charakterze (np. politolog, pedagog, socjolog – por. I część raportu). Jednak z uwagi na szeroko profilowany charakter kształcenia na tych kierunkach, ich absolwenci znajdują z reguły swoje miejsce na rynku pracy.

W kontekście sytuacji z roku ubiegłego warto zwrócić uwagę na fakt, iż w przypadku niektórych kierunków liczba absolwentów wyrażnie zmalała. Dotyczy to np. absolwentów zarządzania (spadek o 444 osoby), pielęgniarstwa (o 134), zdrowia publicznego (93) i wychowania fizycznego (83) a więc kierunków związanych zwykle z zawodami nadwyżkowymi. Co interesujące, nastąpił wzrost w liczbie absolwentów kierunków pedagogicznych (o 104), jednak przy zachowaniu niewielkiego odsetka bezrobotnych absolwentów. W rankingu pojawił się ponadto zawód dietetyka oraz specjalisty mechaniki i budowy maszyn, nieobecne w zestawieniach z lat ubiegłych.

II. Badanie popytu na pracę

Według ustaleń badawczych, w IV kwartale roku 2012 w województwie opolskim w badanych przedsiębiorstwach pracowało łącznie 219 485 osób, z czego większość zatrudnionych (67%) stanowili pracownicy sektora prywatnego. Zatrudnienie w województwie koncentruje się przede wszystkim w firmach dużych – 51%. Największą część pracowników Opolszczyzny stanowią Specjaliści (2 grupa wielka) – 20%. Jednak znaczące zatrudnienie specjalistów pochodne jest dominacji tej grupy zawodów w sektorze publicznym (73% ogółu zatrudnionych specjalistów). W sektorze prywatnym najwięcej zatrudnionych pochodziło z grupy wielkiej 7 – robotników przemysłowych i rzemieślników (25% ogółu zatrudnienia w sektorze) – dla odmiany, sektor publiczny zasilany jest jedynie przez 4% przedstawicieli tej grupy.

Tabela 4. Liczba pracujących wg zawodów, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2012 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	72283	147202	219485	111281	64325	43879	219485
1. PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	4586	11035	15621	6636	4286	4699	15621
12. KIEROWNICY DO SPRAW ZARZĄDZANIA I HANDLU	2408	4708	7116	3351	1998	1767	7116
2. SPECJALIŚCI	31703	11698	43401	21981	16183	5237	43401
23. SPECJALIŚCI NAUCZANIA I WYCHOWANIA	19728	371	20099	6894	12003	1202	20099
3. TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	8749	10375	19124	12646	4699	1779	19124
33. ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW BIZNESU I ADMINISTRACJI	3717	3112	6829	4185	1794	850	6829
4. PRACOWNICY BIUROWI	7648	18688	26336	12252	7229	6855	26336
42. PRACOWNICY OBSŁUGI KLIENTA	1039	8467	9506	3306	2387	3813	9506
5. PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	3276	20697	23973	5792	6647	11534	23973
52. SPRZEDAWCY I POKREWNI	130	16147	16277	2461	3858	9958	16277
6. ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	316	591	907	326	441	140	907
	205	454	659	251	372	36	659
7. ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	2618	37225	39843	22614	10029	7200	39843
72. ROBOTNICY OBRÓBKI METALI, MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ I POKREWNI	935	13473	14408	10546	2396	1466	14408
8. OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	4407	28108	32515	20924	7917	3674	32515
83. KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	2655	12262	14917	6859	5026	3032	14917

9. PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	8980	8785	17765	8110	6894	2761	17765
91. POMOCE DOMOWE I SPRZĄTACZKI	6075	1862	7937	4027	3377	533	7937

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9.

Zatrudnienie w firmach dużych oparte jest głównie na trzech grupach zawodów – robotnikach przemysłowych i rzemieślnikach (20%), specjalistach (20%) oraz na operatorach i monterach maszyn i urządzeń (19%). Przedsiębiorstwa średnie głównie zasilane są przez specjalistów (25%), natomiast w najmniejszych pracuje najczęściej pracowników usług osobistych i sprzedawców (26%) oraz robotników przemysłowych i rzemieślników (16%).

Analiza zatrudnienia wg sektora gospodarki wskazuje, że w województwie opolskim najczęściej zatrudnionych znajduje się w sektorze C – przetwórstwo przemysłowe (29%). Drugim znaczącym sektorem zatrudnienia jest sektor G, a więc generalnie handel (14% całości zatrudnienia). Jest to sytuacja zbieżna z obserwowaną w latach ostatnich.

W kontekście zróżnicowania sektorowego warto wspomnieć, że przedsiębiorstwa prywatne nadają ton strukturze gospodarczej regionu i koncentrują się przede wszystkim na sekcjach C oraz G – odpowiednio 42% oraz 21% całkowitego zatrudnienia w sektorze prywatnym. W tych dwóch branżach mieści się 63% całkowitego zatrudnienia w sektorze prywatnym. Istotną, aczkolwiek mniej znaczącą rolę na tle sekcji C i G odgrywa budownictwo (sekcja F), odpowiadające za zatrudnienie 11% wszystkich pracujących w przedsiębiorstwach prywatnych.

Sektor publiczny z kolei koncentruje się na zatrudnieniu w edukacji (sekcja P) – 40% całkowitego zatrudnienia oraz opiera się na działalności w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (sekcja Q), odpowiadającej za 20% zatrudnienia w sektorze. Koresponduje to ze strukturą zatrudnienia wg zawodów, gdzie w sektorze publicznym dominują specjaliści, a kadra nauczycielska jest właśnie elementem składowym grupy wielkiej 2.

Tabela 5. Liczba pracujących wg PKD, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2012 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	72283	147202	219485	111281	64325	43879	219485
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	1219	3452	4671	1994	2048	629	4671
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	-	988	988	796	108	84	988
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	1962	61252	63214	44051	12765	6398	63214
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	1162	1661	2823	2574	188	61	2823
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	3012	744	3756	2419	1052	285	3756
BUDOWNICTWO (F)	135	16336	16471	5897	4486	6088	16471
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	34	30345	30379	5343	8950	16086	30379
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	3082	8240	11322	6423	3115	1784	11322
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	256	3619	3875	199	1268	2408	3875
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	102	877	979	316	164	499	979
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	161	3441	3602	2830	462	310	3602
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	645	1805	2450	825	979	646	2450
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	923	4396	5319	1523	1305	2491	5319
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	141	5218	5359	2920	1233	1206	5359
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	13114	-	13114	9672	3325	117	13114
EDUKACJA (P)	29231	329	29560	10644	17466	1450	29560
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	14222	2551	16773	11664	3622	1487	16773

DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	2871	460	3331	1191	1598	542	3331
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	11	1488	1499	-	191	1308	1499

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstw, największe z nich ulokowane są przede wszystkim w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, obejmując 40% zatrudnienia we wszystkich dużych przedsiębiorstwach. Firmy średnie koncentrują się raczej na edukacji (sekcja P), dając zatrudnienie co czwartemu pracującemu w średnich firmach. Podmioty gospodarcze najmniejsze dominują w sekcji G – 37% zatrudnienia.

Porównując stan zatrudnienia z rokiem ubiegłym, podkreślić należy kilka zjawisk:

- spadek zatrudnienia wśród badanych przedsiębiorstw o 3%,
- spadek zatrudnienia w sektorze publicznym o 1,5% jak również w sektorze prywatnym o 3%,
- spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach dużych (o 8%) wobec wzrostu w przedsiębiorstwach średnich (o 6%) i małych (o 1,5%),
- wyraźny wzrost zatrudnienia w grupie zawodowej 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń o 12%,
- spadek odnotowano w grupie zawodowej 6 – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy o 20% oraz w grupie 7 – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy o 13%,
- największy spadek odnotowano w sekcji F (budownictwo) oraz K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa), w obu przypadkach o 16%, oraz w sekcji G (handel) o 15%.

Badanie popytu na pracę prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że na koniec IV kwartału 2012 roku opolskie firmy dysponowały 657 wolnymi miejscami pracy, co stanowi 53% stanu z roku ubiegłego. Zdecydowana większość z nich pochodziła z firm ulokowanych w sektorze prywatnym – 74% i przedsiębiorstw dużych (50% wszystkich wolnych miejsc pracy). Ogólnie w województwie opolskim najwięcej wolnych wakatów przeznaczonych było dla osób dysponujących zawodami mieszczącymi się w grupie wielkiej 7, a więc dla robotników przemysłowych i rzemieślników – 25%. Warto jednak zauważyć, że

w przypadku firm dużych wolne miejsca pracy w znacznym stopniu dotyczą specjalistów, podczas gdy w firmach małych i średnich przede wszystkim 7 i 8 grupy zawodowej.

Tabela 6. Wolne miejsca pracy według zawodów, sektorów i wielkości jednostek – stan na koniec IV kwartału 2012 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	172	485	657	328	172	157	657
1. PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	16	7	23	16	4	3	23
12. KIEROWNICY DO SPRAW ZARZĄDZANIA I HANDLU	6	4	10	8	2	-	10
2. SPECJALIŚCI	63	53	116	78	32	6	116
24. SPECJALIŚCI DO SPRAW EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA	17	20	37	28	9	-	37
3. TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	46	31	77	61	16	-	77
33. ŚREDNI PERSONEL DO SPRAW BIZNESU I ADMINISTRACJI	14	16	30	29	1	-	30
4. PRACOWNICY BIUROWI	20	37	57	34	17	6	57
42. PRACOWNICY OBSŁUGI KLIENTA	-	25	25	7	12	6	25
5. PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	8	64	72	8	44	20	72
52. SPRZEDAWCY I POKREWNI	-	41	41	4	37	-	41
6. ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	0	0	0	0	0	0	0
7. ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	-	166	166	77	6	83	166
71. ROBOTNICY BUDOWLANI I POKREWNI (z wyłączeniem elektryków)	-	93	93	10	-	83	93
8. OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	13	125	138	50	49	39	138

	83. KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	11	96	107	20	48	39	107
9. PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH		6	2	8	4	4	-	8
	91. POMOCE DOMOWE I SPRZĄTACZKI	5	-	5	4	1	-	5

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Sektor publiczny dysponował największą liczbą wolnych miejsc pracy dla specjalistów (37%) przy czym warto podkreślić, że sektor ten zdominowany jest właśnie przez tę grupę zawodów. W sektorze prywatnym najwięcej wolnych stanowisk przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników – 34% oraz dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 26%. Podobnie jak w przypadku firm pochodzących z sektora publicznego, tak i w prywatnym większość wolnych miejsc pracy pochodzi z grupy zawodowej, na której oparte jest zatrudnienie. W 2012 roku nie odnotowano popytu na osoby z grupy zawodowej 6 – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, co potwierdza wcześniejszą informację o spadku zatrudnienia w omawianym obszarze.

Dalsza analiza sytuacji gospodarczej na opolskim rynku pracy z uwzględnieniem wolnych miejsc pracy wskazuje, że w województwie najwięcej wakatów w końcu 2012 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, pozostało w sekcji C - przetwórstwo przemysłowe, obejmując 23% z nich. W roku 2012 sektor prywatny miał największe problemy z uzupełnieniem wakatów w sekcji C (31% wszystkich wolnych miejsc pracy w sektorze) oraz F – budownictwa, gdzie wolne miejsca pracy stanowiły 26% w całym sektorze prywatnym.

W tym samym czasie sektor publiczny posiadał najwięcej wolnych miejsc pracy w sektorze O, a więc administracji - 51% wszystkich wolnych wakatów w sektorze. Tak więc sekcja generująca największe zatrudnienie w sektorze (edukacja) nie dysponowała największą liczbą wolnych stanowisk (3% nie obsadzonych stanowisk w sektorze publicznym) i jest to sytuacja podobna do ubiegłorocznej.

Rozpatrując wolne miejsca pracy w przekroju wielkościowej struktury podmiotów gospodarczych wspomnieć należy, że najwięcej (50%) pozostawało w obrębie jednostek dużych, mających kłopoty z obsadzeniem stanowisk zwłaszcza w sekcji C (46% wolnych miejsc w jednostkach dużych).

Tabela 7. Wolne miejsca pracy wg sekcji PKD – sta na koniec IV kwartału 2012 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	172	485	657	328	172	157	657
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	2	3	5	-	5	-	5
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	0	0	0	0	0	0	0
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	-	150	150	150	-	-	150
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	0	0	0	0	0	0	0
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	9	-	9	7	-	2	9
BUDOWNICTWO (F)	-	124	124	12	1	111	124
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	-	91	91	32	59	-	91
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	10	44	54	14	40	-	54
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	-	3	3	-	3	-	3
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	1	1	2	1	1	-	2
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	-	13	13	13	-	-	13
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	2	8	10	6	4	-	10
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	3	3	6	-	6	-	6
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	-	8	8	-	2	6	8
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	88	-	88	63	25	-	88
EDUKACJA (P)	6	-	6	4	2	-	6
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	42	6	48	26	16	6	48

DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	9	9	18	-	6	12	18
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	-	22	22	-	2	20	22

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Jak wynika z badań GUS, opolskie firmy utworzyły w ciągu 2012 roku 13 381 miejsc pracy i jest to o 470 mniej niż w roku ubiegłym. Zdecydowana większość z nich, bo aż 90% wygenerowana została w sektorze prywatnym, reszta (10%) w sektorze publicznym. Najwięcej miejsc pracy utworzonych zostało przez firmy najmniejsze, w sumie 55% wszystkich nowych miejsc pracy.

Sekcją gospodarki wytwarzającą największą ilość nowych miejsc zatrudnienia okazała się sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, kreując 31% wszystkich stanowisk. Jest to wyraźna zmiana na tle roku ubiegłego, kiedy to udział tej sekcji wynosił 11%. W pozostałych sekcjach odnotowano tendencję do obniżania udziału nowo tworzonych miejsc pracy. Spadek dotyczył m.in. sekcji C o 9 pp., sekcji F o 5 pp. oraz sekcji S o 0,8 pp.

Natomiast w sektorze publicznym dominującą rolę odegrała administracja (sekcja O) oraz edukacja (sekcja P), w których powstało w sumie 70% wszystkich nowych miejsc pracy w sektorze publicznym.

Tabela 8. Nowo utworzone miejsca pracy – stan na koniec IV kwartału 2012 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości			
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe	razem
	1438	11943	13381	2240	3759	7382	13381
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO (A)	16	115	131	10	65	56	131
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (B)	-	27	27	15	4	8	27
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (C)	8	2866	2874	1010	1185	679	2874
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH (D)	8	27	35	7	7	21	35

DOSTAWA WODY;GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ (E)	43	57	100	24	46	30	100
BUDOWNICTWO (F)	-	2494	2494	336	425	1733	2494
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (G)	-	4124	4124	156	483	3485	4124
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (H)	-	350	350	108	61	181	350
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (I)	30	315	345	19	64	262	345
INFORMACJA I KOMUNIKACJA (J)	1	73	74	10	11	53	74
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA (K)	3	62	65	29	24	12	65
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI (L)	13	55	68	17	8	43	68
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (M)	22	281	303	19	94	190	303
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (N)	-	751	751	153	390	208	751
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA;OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE (O)	446	-	446	95	344	7	446
EDUKACJA (P)	571	36	607	125	409	73	607
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA (Q)	159	191	350	98	60	192	350
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ (R)	117	41	158	9	74	75	158
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (S)	1	78	79	-	5	74	79

Za firmy duże uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników, średnie 10-49, małe 1-9

Wielkość firmy ma istotne znaczenie przy generowaniu nowych miejsc pracy. Przedsiębiorstwa duże oraz średnie najczęściej tworzą nowe stanowiska w sekcji C - przetwórstwo przemysłowe odpowiednio (45% i 31%), a więc w tej, na której oparte jest zatrudnienie. Znaczną różnicę odnotowano w małych firmach wśród nowo powstałych miejsc generowanych przez (sekcję G), gdzie ich udział wzrósł o 34 pp, uwidocznił się także spadek udziału sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (o 10 pp).

Na podstawie badań popytu na pracę prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny można powiedzieć, że:

- W województwie opolskim na koniec 2012 roku zatrudnionych było łącznie 219 485 osób, o blisko 5,8 tys. mniej niż w roku 2011. Zatrudnienie koncentrowało się w sekcji C gospodarki – przetwórstwo przemysłowe, w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 i więcej osób oraz w grupie zawodów 2 (specjaliści).
- Łącznie wolnych miejsc pracy, a więc wakatów nie obsadzonych przez pracowników na koniec 2012 roku było 657, o 47% mniej niż w roku 2011. Najwięcej z nich występowało w sektorze prywatnym. Miejsca pracy przeznaczone były dla przedstawicieli 7 grupy zawodów – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, a tym samym sekcji C gospodarki (przetwórstwo przemysłowe). Nie obsadzone stanowiska charakterystyczne były przede wszystkim dla firm dużych, zatrudniających 50 i więcej osób.
- Całkowita liczba nowo utworzonych miejsc pracy na koniec roku 2012 w województwie opolskim wyniosła 13 381, o 470 mniej niż rok wcześniej. Najwięcej wygenerowano ich w sektorze prywatnym w sekcji G. Największą liczbę nowych miejsc pracy utworzyły firmy najmniejsze, co wskazuje na ich rozwój.

WNIOSKI

Analiza trendów obserwowanych od kilku lat skłania do następujących uwag:

- pomimo w założeniach prognostycznego charakteru niniejszej części Rankingu zawodów, dane analizowane w jego ramach mają charakter historyczny i nie dostarczają wiedzy stricte prognostycznej,
- wg dostępnych informacji, w roku 2012 mieliśmy do z widocznym wzrostem (o 7,8%) wielkości rejestrowanego bezrobocia, przy pogorszeniu się części podstawowych wskaźników gospodarczych ogłaszanych przez GUS; podstawową informacją w tym kontekście jest spadek przeciętnego zatrudnienia, co potwierdzają również wyniki badania popytu na pracę Z-05, które pokazały, że liczba zatrudnionych w regionalnych przedsiębiorstwach spadła

o ok. 6 tys. osób, przy czym za spadek ten odpowiadają zarówno sektor publiczny, jak i prywatny,

- oprócz tego spadła liczba wolnych miejsc pracy i nowo utworzonych miejsc pracy, sugerujące ostrożność pracodawców w zwiększaniu zatrudnienia w trudnej sytuacji gospodarczej i kryzysu strefy EURO,

- pozytywne zmiany objęły przede wszystkim sektor prywatny oraz firmy najmniejsze, natomiast w obrębie grup zawodowych: specjalistów oraz robotników przemysłowych i rzemieślników,

- po stronie systemu edukacji, dają się zaobserwować dwie odmienne tendencje: negatywna, polegająca na kumulowaniu się uczniów szkół zawodowych na tych kierunkach kształcenia, które od lat są deficytowe (sprzedawcy, mechanicy pojazdów samochodowych, murarze, ślusarze, kucharze małej gastronomii, technicy ekonomiści, technicy mechanicy) oraz pozytywna, polegająca na relatywnie niskich odsetkach absolwentów pozostających w bezrobociu, zwłaszcza w przypadku absolwentów szkół wyższych oraz średnich zawodowych (ci ostatni z reguły z tytułu kontynuowania nauki),

- pewną dynamikę zmian odnotowano po stronie oferty edukacyjnej zarówno szkół ponadgimnazjalnych, jak i szkół wyższych, przede wszystkim w zakresie zmniejszania liczby absolwentów na pewnych nadwyżkowych kierunkach, dotyczy to np. zawodów sprzedawcy, murarza, fryzjera, kucharza małej gastronomii, stolarza, mechanika pojazdów samochodowych, technika informatyka, technika budownictwa, technika mechanika, technika hotelarstwa, technika architektury krajobrazu, absolwentów zarządzania, pielęgniarstwa, zdrowia publicznego i wychowania fizycznego – a więc profesji notujących zwykle wysokie nadwyżki siły roboczej na rynku pracy,

- wyrazem tej dynamiki jest także wzrost absolwentów na niektórych kierunkach, takich jak chociażby technik administracji, technik farmaceutyczny, technik logistyk, administracja, biotechnologia, prawo,

- nadal wysoce problematyczny jest zawód sprzedawcy, mocno nadwyżkowy, na dodatek zasilany przez liczną rzeszę absolwentów, z których co drugi trafia do bezrobocia,

- utrzyma się dłuższy czas nadwyżkowy charakter bezrobocia rozpatrywanego wg zawodów, utrwalany przez kierunki kształcenia zawodowego, chociaż wciąż znaczenia nabierać będzie system szkoleń i przekwalifikowań, zwłaszcza w kontekście środków z EFS i kierunków finansowania,

- problem bezrobocia absolwentów w sytuacji wciąż odczuwanych skutków kryzysu gospodarczego wciąż będzie odczuwalny, choć należy przyznać, że dostępne badania wskazują, że problem ten wydatnie zmniejsza aktywność zawodowa samych absolwentów, często mających pracę jeszcze przed zakończeniem nauki,
- rozkład powstawania nowych miejsc pracy i pojawiania się wolnych miejsc sugeruje, iż praca dostępna jest przede wszystkim dla osób posiadających zawód, z wykształceniem zasadniczym i wyższym, lokująca się w branży przetwórstwa przemysłowego, handlu, budownictwa i – w przypadku wykształcenia wyższego – administracji i edukacji. Wciąż osobnym problemem jest jednak jakość ofert zatrudnienia w kontekście proponowanych warunków pracy i płacy, zwłaszcza że w migracyjnym regionie opolskim warunki te są często odnoszone do warunków w Europie Zachodniej. Osobny problem to tzw. „umowy śmieciowe” czy propozycje zatrudnienia, w których warunkiem jest posiadanie własnej działalności gospodarczej, wskazujące na drogi radzenia sobie pracodawców z niestabilną wciąż sytuacją gospodarczą.